

Aleksis Kiven tutkimusta.

Pilvilaiva. Aleksis Kivi ajan kuvastimessa. Julkaissut Aleksis Kiven Seura. Toimituskunta: EINO KAUPPINEN, VILJO KOJO, SULHO RANTA ym. Helsinki 1947. 267 s. Kuv. Otava.

Viime lokakuun 10:nneksi ilmestynyt upea-asuinen albumi »Pilvilaiva» on luullakseni yleisesti otettu vastaan kiinnostuneina, sillä edellinen Aleksis Kiven Seuran toimittama yhteisjulkaisu »Minä elän» hankki tunnustusta kirjallisuutta harrastavissa piireissä ja teos levisi sen vuoksi yllättävän laajalti. Aleksis Kivi on nykyisin saavuttanut sivistyselämässämme keskeisen ja riidattomasti huomattavan aseman; hänen muistoaan vaalivalla nuorella seuralla on kieltämättä siinä omaa osuutta.

Uusi juhlakirja, joka on omistettu prof. Tarkiaiselle, on niin runsas sisältöinen ja monipuolinen, että se vaikuttaa hieman kirjavaltakin, mutta jokainen kirjoitustuote ja kuva liittyy jollakin tavoin suureen runoilijaan tai hänen maineestaan huolehtivaan seuraan. Varsinaisia tieteellishuonteisia tutkimuksia on yhdeksän. Maist. EINO KAUPPINEN valaisee tutkielmassaan »Aleksis Kivi maataloutemme kehityksen kuvaajana» maataloutemme vaiheita viime vuosisadalla ja runoilijan suhtautumista mainittuun elinkeinoon. Prof. RAFAEL KOSKIMIES piirtää esseessään eräitä »reunahuomautuksia» »Kontiolan kaskeen». Toht. MARTTI HAAVIO on ansiokkaassa tutkimuksessaan »Aleksis Kiven suomalainen mytologia» käsitellyt perusteellisesti niitä vanhoja uskomuksiamme, joita Kivi on tuotantonsa sirotellut, ja todennut hänen »ratkaisevassa määrin nojautuneen kotoiseen, suomalaiseen talonpoikaiskulttuuriin». Toht. KAARLO NIEMINEN pohtii, minkälainen on »suomalainen sisu» Kiven kuvaamana, maist. LEO TIAINEN yrittää selvittää kysymystä Kiven edellytyksistä yhteiskunnalliseksi kuvaajaksi, maist. OLAVI AHONEN tuo eräitä lisä Kiven persoonallisuuden valottamiseen, maist. ALPO ROUTASUO omistaa huomionsa aiheeseen »Aleksis Kivi ja sota», ja lääk. toht. LAURI SAARNIO on syventynyt tarkastamaan vähän tutkittua alaa »Aleksis Kiven sielunelämän häiriöistä» ja voinut tuoda joukon selvittäviä lisäpiirteitä runoilijan terveydentilan ymmärtämiseen. Teoksen laajimman kirjoituksen »Kasvimaailma Aleksis Kiven teoksissa» on laatinut toht. T. J. HINTIKKA; botanistin silmin hän erittelee Kiven mainitsemia kasveja. Runoilija on hänen mielestään omaperäisesti tutustunut kasvimaailmaan ja kyennyt väläyttämään tuokiokuvia tai tunnelmia herättäviä kohtia myös monilla kasviyksilöillä.

Teoksen muusta sisällöstä mainittakoon vielä kirjailija ELSA SOININ katkelma Kiveä kuvaavasta elämäkertaromaanista ja prof. YRJÖ J. E. ALASEN essee »Puhtauden ihanne elämässä ja runoudessa». Prof. V. TARKIAINEN on pukeutunut ajatuksensa unessa käytyyn keskusteluun »Runoilija ja arvostelija»; Kiven ja kriitikon vuorosanat paljastavat Kiven tutkijan persoonallisen käsityksen kirjallisuudestamme ja sen tehtävistä. Kuvitus on vaihteleva ja hauska.

Aleksis Kiven Seura on asettanut kunniakkaaksi päämääräkseen

levittää tietoa suuresta kirjailijastamme. »Pilvilaiva» on tällä alalla kauris ja ilahduttava saavutus, jonka mielellään soisi joutuvan kulttuurikotiemme katseltavaksi ja luettavaksi. Kokonaisuudessaan se tekee miellyttävän, taiteellisestikin ehyen vaikutuksen.

S. Hnen.